Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

8/2022/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

1. srpna 2022 | 13. ročník

27. července 2022: mše sv. v kostele sv. Antonína Paduánského v Praze-Holešovicích. Celebruje P. prof. Jiří Rajmund Tretera OP.
27th July 2022: Holy Mass in the Church of St. Anthony of Padua in Prague-Holešovice. P. Prof. Jiří Rajmund Tretera OP celebrates the Mass.
Foto Jakub Nagy

Duchovní správa právníků v Praze

Dvě mše svaté u sv. Antonína v Holešovicích

Členové duchovní správy právníků v Praze prožili v minulém týdnu dvě krásná setkání v chrámu sv. Antonína Paduánského v Praze-Holešovicích. P. prof. Jiří Rajmund Tretera zde v neděli 24. srpna a ve středu 27. srpna 2022 slavil večerní mše svaté.

Na schodech před vstupem do kostela sv. Antonína Paduánského v Praze-Holešovicích.
Zleva Tomáš Grundza, Jiří Rajmund Tretera, Anežka Straková, Jakub Nagy, Záboj Horák.

On the stairs in front of the entrance to the church of St. Anthony of Padua in Prague-Holešovice.
From the left: Tomáš Grundza, Jiří Rajmund Tretera, Anežka Straková, Jakub Nagy, Záboj Horák.

Foto Jiří Hromas

Během mše sv. V lavicích sedí členové Společnosti pro církevní právo Jitka Jindráčková, Anežka Straková, Miloš Holub a Tomáš Grundza.

During the Holy Mass. Members of the Church Law Society, sitting in the pews: Jitka Jindráčková, Anežka Straková, Miloš Holub and Tomáš Grundza.

Foto Jakub Nagy

Místní skupina v Brně

Začalo přihlašování na konferenci *Církev a stát*

V pátek 9. září 2022 se na Právnické fakultě Masarykovy univerzity, Veveří 70, Brno koná 28. ročník tradiční zářijové konference **Církev a stát**.

Dopolední blok bude věnován církevněprávním tématům: právu manželskému, trestnímu a nejnovější reformě Římské kurie. Tématem odpolední části konference bude diskriminace z důvodu náboženství. Pořadatelé **přijímají přihlášky, a to do 31. srpna 2022**. Zájemci o aktivní vystoupení se přihlašují ve stejném termínu, při přihlášce je však třeba uvést název příspěvku. Více informací na stránkách: cirkevastat.law.muni.cz

Představujeme zajímavé lidi

Členové redakce Zrcadla církve se často setkávají se zajímavými lidmi. Některé osobnosti jsou známy svému okolí, ale nikoli širšímu okruhu lidí. Myslíme si, že je to škoda. Proto jsme vytvořili výše uvedenou novou rubriku.

Prvním, koho představujeme, je **Ing. Jiří Durák**, který stojí v čele Místní skupiny České křesťanské akademie Znojmo. Zajímavý a podnětný rozhovor s ním přináší periodikum *Život farností Znojma*, který vydává Římskokatolická farnost u kostela sv. Kříže, Znojmo, a je uveřejněn v č. 1/2020 na s. 8, viz https://www.farnostznojmo.cz/soubory/zpravodaje/2020_01.pdf

Výzva k zasílání příspěvků věnovaným památce prof. JUDr. Ignáce Antonína Hrdiny, DrSc., OPraem

Redakce polského odborného časopisu *Studia z Prawa Wyznaniowego*, vydávaného Fakultou práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublině, se rozhodla, že 26. číslo časopisu bude věnováno památce *prof. JUDr. Ignáce Antonína Hrdiny, DrSc., O.Praem (1953–2022)*, dlouholetého člena Vědecké rady tohoto časopisu.

Redakce časopisu si dovoluje vyzvat autory, aby předkládali původní, jinde nepublikované vědecké články, materiály, recenze a zprávy týkající se konfesního práva. Texty (v polštině nebo angličtině) připravené v souladu s pokyny pro autory přijímá redakce v elektronické podobě do 31. května 2023. Více informací v polštině a angličtině naleznete na internetových stránkách https://czasopisma.kul.pl/spw.

Sdružení pro záchranu kostelů

Sen o kostele

Před lety přišel do kostela Nejsvětějšího Salvátora na Starém Městě pražském po večerní mši svaté dobře vyhlížející šedesátník a oslovil pana faráře Tomáše Halíka. Prý do kostela moc nechodí, ale věří, že nad námi musí něco být. V noci se mu zdál sen, že přišel právě do tohoto kostela. A tak bez odkladu, večer, přichází. Byl tak trochu v rozpacích, ale jako muž činu vytáhl tisícovku a daroval ji na potřeby kostela, poděkoval a odešel. Pan farář byl také mírně překvapen. Ale vzhledem ke svému povolání je zvyklý, že se takové věci stávají. Bible je podobných příběhů plná.

Založeno Sdružení pro záchranu kostelů při SPCP

V redakci Zrcadla církve a ve vedení Společnosti pro církevní právo nám již dlouho leží na srdci osud mnoha našich kostelů, jichž se církevní instituce z důvodu nedostatku financí zbavují a převádějí je na obce nebo jiné subjekty. A tak jsme se rozhodli založit Sdružení pro záchranu kostelů. Je to v pořadí páté sdružení při Společnosti pro církevní právo. Jeho účelem je podnítit zájem o kostely, kaple a další církevní památky. Jsou to dominanty měst, obcí a dotváří naši kulturní krajinu. Zaslouží si zájem, podporu a pomoc jak aktivních členů církví, tak i všech obyvatel v okolí.

Kameny mluví. A kostely i další církevní památky mluví o Bohu, o kráse a životě našich předků, kteří se v nich ve víře setkávali. A pokud se v nich slouží pravidelně mše svatá, alespoň jednou za měsíc, je jejich působení z pohledu toho, co nás přesahuje, nezměrné.

A tak věříme a doufáme, že se najdou lidé, kterým se zvláště líbí nějaký kostel, kaplička, Boží muka nebo kříž. A přispějí buď svou prací, organizačními schopnostmi, modlitbou nebo darem k jeho udržení v církevním vlastnictví nebo k tomu, aby se v něm pravidelně sloužila mše svatá nebo slavily služby Boží v případě kostelů evangelických nebo Církve československé husitské. A člověk v příběhu *Sen o kostele* nám může být příkladem.

redakce

Kostel v Gruntě vybudován z darů

Na následujících řádcích blíže představujeme kostel Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě u Kutné Hory, o němž vyšel článek v minulém vydání Zrcadla církve.[1]

Grunta, malá obec u Kutné Hory, zaujme monumentálním chrámem Nanebevzetí Panny Marie z počátku 20. století.

První kostel v Gruntě, zasvěcený Navštívení Panny Marie, vystavěli ve 2. polovině 13. století *cisterciáci* z nedalekého Sedleckého kláštera. O několik desítek let později byl za *finanční podpory kutnohorských horníků* kostel výrazně rozšířen a přestavěn v gotickém stylu.

V letech 1905–1908 získal kostel podobu současné novorománské trojlodní basiliky, která patří mezi největší kostely na českém venkově. Chrám je velmi citlivě vsazen do okolní krajiny, je hodnotný svou výstavností a bohatým secesním interiérem.

Stavbu provedl stavitel Jan Sklenář podle plánů architektů Rudolfa a Jaroslava Vomáčkových. Vnitřní nástěnnou výmalbu tvoří ojedinělé secesní fresky, jejímiž autory jsou manželé Marie a František Urbanovi, přímí žáci Alfonse Muchy.

Výstavbu nového kostela *finančně podpořil Jan Kubelík*, světoznámý houslový virtuos a hudební skladatel, pobývající na svém zámku v nedalekých Býchorách. Byl znám svou štědrostí, především podporou kultury a české hudby zvláště.

[1] ŠVANDOVÁ, Ludmila, *Grunta magická, skrytá, meditující, …*, in: Zrcadlo církve č. 7/2022/2, s. 6, viz http://spcp.prf.cuni.cz/ZRCADLO_2022.07.2.pdf

Kostel v Gruntě, jehož stavba byla financována z odkazů, darů a sbírek soustředěných do záduší, církevního fondu sloužícího k vybudování a údržbě kostela, je příkladem uchvacující církevní stavby, citlivě zasazené do krajiny. Kostel můžete navštívit při pravidelných bohoslužbách i v rámci prohlídek. Konají se v něm také koncerty.

Kostel odráží staleté úsilí, vytrvalost a zbožnost generací, lidí z různých vrstev společnosti, které jej vybudovaly, zasadily se o jeho obnovu a dodnes o něj pečují. Budiž jim za to dík!

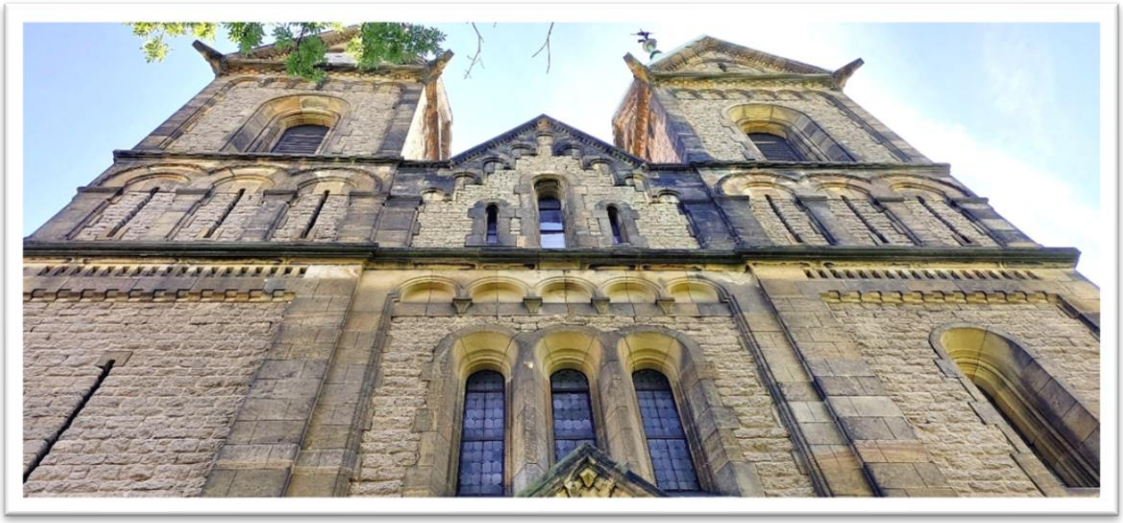

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Gruntě.

Text Jakub Nagy
Foto Místní skupina ČKA Pečky

Sdružení pro podporu výuky náboženství ve školách

Ozvěny z praxe

Bavíme se občas s přáteli a kolegy o svých i cizích zkušenostech z výuky náboženství ve státních základních školách. Promítám si při té příležitosti různé situace, řadu svých známých vyučujících, ředitelů škol i žáků...

Kromě dětí, jejichž rodiče s nimi v jednotě velmi o výuku stojí, je mnoho rodičů, kteří o výuce náboženství neuvažují („k čemu by to mým dětem mělo být dobré, potřebují čas na judo, další cizí jazyk, muziku...“).

Někdy se nevěřící spolužák domluví s kamarádem, který má o výuku zájem, rodiče neprotestují, a tak na nějakou nabízenou formu výuky ve škole přijdou oba a jsou spokojeni, často nadšeni z nových zajímavých informací.

Hůře to dopadlo ovšem s jedním Vilíkem, kterého přemluvila zbožná prababička, aby se také přihlásil na náboženství ve škole. Pod příslibem týdenní dávky zmrzliny to podnikl. Za dva měsíce vymyslel, jak mít zmrzlinu, a navíc si užít se staršími spolužáky na vzdáleném poli skákání po kotoučích slámy, místo sezení na náboženství. Skončilo to vypálením stohu

(přilehlý les naštěstí hasiči zachránili). Paní učitelka náboženství dbala na řádné zápisy do třídní knihy, a tak Vilík, který doufal, že má pevné náboženské alibi, byl rychle policií odhalen. Prababička se pak místo zmrzlinových pohárů podílela na pokutě.

V některé ze škol je učitel náboženství, i když má jen několik hodin týdně úvazku, plnohodnotným členem sboru, včetně účasti na pedagogických radách a podílí se vydatně na společných výchovných cílech školy. Jiný je téměř neviditelný, za celý školní rok se ani nepotká s třídním nebo vícero třídními – když má spojené děti z různých tříd.

Postoj ředitelů k výuce na „jejich" škole je také rozmanitý. Vzpomínám si na jednoho ředitele, který pravidelně každý rok nezapomněl důrazně upozornit rodiče, že se ve škole vyučuje římskokatolické náboženství, ačkoli o sobě prohlašoval, že je přísný ateista.

Nějak mi to nešlo do hlavy a on moji zvědavost uzemnil nezapomenutelnou odpovědí:

„Moje babička, která ráda pletla celé rodině, a i všem známým šály, říkala: ‚Žádná šála není dost dlouhá a kulturní rozhled člověka dost široký!'"

„Držím se té druhé půlky", dodal rozhodně.

Eva Bartoňová,
zakladatelka a první ředitelka Dívčí katolické školy v Praze

Příklady táhnou: Ostravsko-opavská diecéze

V minulém čísle Zrcadla církve jsme v nové rubrice Příklady táhnou *představili výuku náboženství ve školách v Přibyslavi, Nížkově, Velké Losenici a dalších školách na Vysočině, kterou poskytují místní faráři a jejich početní laičtí spolupracovníci.*

Tentokrát představujeme aktivity Katechetického a pedagogického centra Ostravsko-opavské diecéze. Jeho ředitelkou je Mgr. Šárka Koflerová, členka Sdružení pro podporu výuky náboženství ve školách při Společnosti pro církevní právo. Informace poskytla během webináře uspořádaného Pedagogickou sekcí České křesťanské akademie, který se konal 11. února 2022.[2]

I. Jsou důležité oba směry činnosti Katechetického a pedagogického centra: katecheze i pedagogika. Je důležité, aby to učitelé uměli *rozlišovat*. Pracovní úvazky jsou také dva: katecheze nebo pedagogika. *Katecheze* předpokládá, že katechizovaný již v Boha věří a v jejím rámci se uskutečňuje příprava na svátosti. Vyučování náboženství ve škole na rozdíl od katecheze víru nepředpokládá a jeho účelem je seznámit žáky s *informacemi o náboženství* (s Biblí, církevními svátky, církevními dějinami).

II. Spolupráce na *revizi rámcových vzdělávacích programů* k výuce náboženství.

III. Vzdělávání pro katechety a učitele náboženství se uskutečňuje ve spolupráci s Teologickou fakultou Jihočeské univerzity. 12 katechetů absolvovalo nový e-learningový kurz *Znalostní minimum pro katechety*, pro začínající katechety bez požadovaného vzdělání.

[2] Viz zpráva v Zrcadle církve č. 2/2022/2 ze dne 15. února 2022, s. 2, dostupném na adrese: http://spcp.prf.cuni.cz/ZRCADLO_2022.02.2.pdf

38 učitelů náboženství navštěvuje tříletý program celoživotního vzdělávání ve dvou formách: *Učitelství náboženství* a *Výchova ke křesťanství*.

IV. Pracovníci Centra projíždějí děkanáty[3] a šíří znalosti o *rozlišení mezi výukou náboženství a katechezí*.

V. Typy výuky náboženství ve školách v Ostravsko-opavské diecézi
1. Vyučování náboženství ve školách pro polskou menšinu, které je specifické.
2. Školy, v nichž se učí náboženství po jednotlivých ročnících.
3. Spojené třídy.
4. Školy, kde se náboženství vůbec nevyučuje.

VI. Vedení diecéze podporuje vyučování náboženství ve školách.

Centrum zajišťuje vyučování náboženství a katechezi pro téměř *šest a půl tisíce žáků*. Vyučujících je 244, z toho 123 kněží a jáhnů a 121 laiků. Jeho lektoři rovněž *vstupují do jiných předmětů* a představují žákům křesťanská témata.

V minulém roce absolvovali praxi učitele náboženství *dva bohoslovci z ostravsko-opavské diecéze*, kteří studují ve 4. ročníku Cyrilometodějské teologické fakulty UP v Olomouci.

Blíže k činnosti Centra za uplynulý rok:
https://kpc.doo.cz/wp-content/uploads/2022/07/vyrocni-zprava-20212022.pdf

Sdružení pro podporu povolání ke kněžství, do řeholí a služby farních hospodyň

V minulém čísle Zrcadla církve jsme uveřejnili první část pojednání Mons. Ladislava Simajchla, které je zasvěceno pomoci kněžím a vybudování zázemí, které vytvářejí farní hospodyně. Nyní pokračujeme druhou částí.

Živá fara – srdce živé farnosti

Jak ženy pomáhají k oživení fary na centrum farnosti

2. Mnohý kněz říká: Nemohu si dovolit mít na faře kuchařku

Měli bychom si všímat našich far.

Měli bychom uvažovat, proč fary vypadají tak opuštěně zvenčí, tak nehostinně uvnitř.

Ani moderní kuchlinka ve farské kuchyni stav nijak nevylepší, když je kuchyně bez ženy.

[3] V českých diecézích okrskové vikariáty, poznámka redakce.

– Takhle jsem to říkal. A odezva na sebe nedala čekat. Především od kněží – spolubratří: „Co to vyhlašuješ za nerozvážné řeči? Copak dnešní kněz může mít na faře svou kuchařku – hospodyni?“

A důvody se sypaly:

– Není to možné už pro to, že bych jí nemohl platit gáži. Za soudruhů byla žena na faře prohlášena za knězova zaměstnance. Platí to tak dosud. Kněz za ni má platit pojištění, má jí platit gáži ze svého. Jenže z čeho. Knězův plat stačí právě tak na obživu, inkaso, benzin – a i na to stěží. Hospodyní může být leda důchodkyně, která má vlastní důchod. Takových odvážných osamělých důchodkyň při síle je pramálo, které by si na stará kolena troufly pustit do nové práce s pracovní dobou od úsvitu do noci.

A když se i taková starší žena najde, nebude mít sklon komandovat kněze a celou farnost? Nebude klevetivá, ubrblaná, zlostná, náladová? Dokáže udělat z fary to, co se od ní očekává – domov pro kněze, místo k uvolnění, klidu, kde by kněz mohl čerpat pohodu a zotavit se po denním pracovním shonu? Kolik hořkých historek a trpkých anekdot se vypravuje o „farských paničkách“.

Kněz, který jako kaplan zle trpěl od zlé farní hospodyně, dával k lepšímu tuhle: „Jestlipak víte, který svatý je zobrazován se svou hospodyní? – No přece svatý Jiří – se saní!“

Dokáže se pak dobrák kněz takové saně zbavit, když už se jednou na faře zabydlela? Lépe je nic neriskovat, raději zůstat sám, poustevničit.

A ostatně – copak mnozí lidé právě tohle od kněze neočekávají – aby žil na faře sám? Nepovažují lidé takového kněze za zbožnějšího? Neplatí mínění, že žít celibátně znamená žít osaměle? A kdyby kněz začal hledat zbožnou, hodnou, obětavou, pracovitou a skromnou ženu – kdepak takovou najde?

Má štěstí, když najde slušnou uklízečku, která mu jednou za týden přijde trochu uklidit.

Ani tomu se nelze divit, že se ženy na fary nehrnou. Je tam pracovní doba od úsvitu do noci. Finanční zajištění nejisté. K tomu obava, že bude mnoho sama, že bude izolována od společnosti.

Zkrátka a dobře, knězi dnes nezbývá nic jiného, než žít na faře sám. Není mu jiné pomoci – končívají kněžské debaty na toto téma.

Opravdu není dnešnímu knězi jiné pomoci? Nejde to jinak, než aby žil bez domova, bez domácnosti? Než aby se pídil po receptech, jak snadno a rychle ukuchtit něco jedlého? Jak rychle a pevně přišít knoflík? Nebo je to zlý omyl a velké nepochopení pracovní náplně kněžského života, knězova poslání?

Tuhle otázku my kněží sami nerozřešíme. Tu je nutno řešit ve společenství místní i universální církve. Na řešení se musí podílet i ti, kterým kněz má sloužit.

A je to jedna z otázek našeho církevního života, která je ke společnému hledání a řešení víc než zralá.

Mons. Ladislav Simajchl

Převzato z http://knihovna.net/KNIHA/0015_t.htm, pokračování příště.

Reakce čtenářů na Mons. Ladislava Simajchla

Dobrý den,
velice děkuji za článek a zmínku o Mons. Ladislavu Simajchlovi, kterého jsem osobně znal a podle mě je dodnes velikou a nedoceněnou osobností katolické církve.

Jen bych rád doplnil, že v 70./80. letech bolševického běsnění byl ve „vyhnanství" na samém západním pohraničním okraji své brněnské diecéze (Panské Dubénky) a odtud již tehdy vypomáhal v mé domovské českobudějovické diecézi – např. v Popelíně, kam jsem za ním s rodiči každou neděli jezdil až z Jindřichova Hradce.

Mám na něj i jeho hospodyni celou řadu krásných a osobních vzpomínek.

Děkuji.

S pozdravem
Mgr. Daniel Vlasák

Z nové literatury

Časopisy

Monitor – Svět katolickýma očima, Res Claritatis, Praha, ISSN 1214-8458,
ročník XIX., číslo 14,
z obsahu:
PŘIBYL, Stanislav, *Druhý vatikánský koncil a láska k dědictví, které nás přesahuje*, s. 12–13,
CARLIN, David, *Jak zničit civilizaci: Postupně*, s. 14–15.

Knihy

DVOŘAN, Václav, *Cesta za zatměním Slunce do USA 2017*, vlastním nákladem, Praha, 2021, 30 s.

Periodikum *Zrcadlo církve*, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: 27. července 2022: mše sv. v kostele sv. Antonína Paduánského v Praze-Holešovicích. Celebruje P. prof. Jiří Rajmund Tretera OP. 27th July 2022: Holy Mass in the Church of St. Anthony of Padua in Prague-Holešovice. P. Prof. Jiří Rajmund Tretera OP celebrates the Mass. Foto Jakub Nagy

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redaktor: Jakub Nagy
Layout: Marek Novák
Technický redaktor: Tomáš Grundza

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz
ISSN 2695-0111